

CO SŁYCHAĆ?

INFORMATOR POLSKIEGO TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO - KWIECIEŃ 2016

JAN NOGAS (O/Bielsko-Biała)

Zapomniana rocznica?

W ubiegłym, 2015 roku, niepostrzeżenie i bez rozgłosu, przynajmniej w PTT, minęła 450 rocznica znaczącego w dziejach turystyki, wydarzenia. Otóż, jak podają źródła, mniej lub bardziej wiarygodne, 11 czerwca 1565 roku, miała miejsce pierwsza w dziejach turystyki wycieczka turystyczna w Tatry, z podaniem danych osoby w niej uczestniczącej, nazwiska znanego wielu miłośnikom turystyki, a zwłaszcza przewodnikom górskim. W dodatku, pierwsza tatrzańska turystką była kobieta, nasza rodaczka, a nazywała się Beata z Kościeleckich Łaska.

Skąd Polka, kobieta, w Tatrach, kim była?

Urodzona w 1515 roku, wg części historyków, naturalna córka króla Zygmunta Starego. Jej matka, oficjalna konkubina króla, wydana została za starego Jędrzeja Kościeleckiego, żupnika kopalń wielkich. Po nim Beata odziedziczyła majątek, po matce wdzięk i urodę.

Sam ówczesny arcybiskup gnieźnieński i prymas Polski pisał:

*O Beato, co cię zdobią rzadkie piękności
i obyczaj gładki*

*O ty, poważna i skromna z oblicza, z mowy
i układu,*

*Godni i niegodni wpatrują się w ciebie,
Starzy nawet i radni wzdychają za tobą...*

Mając 24 lata, wychodzi za księcia Ostrońskiego - pierwszego pana na Rusi. Księżę po kilku miesiącach umiera, według niektórych historyków w podejrzanych okolicznościach, przed urodzeniem się ich córki, słynnej później z burzliwego życia, Halszki z Ostroga.

Zachowało się wiele informacji, że pod ujmującą powierzchownością Beaty krył się charakter zły, pełen despotyzmu, dumy i zawiści. Zadzierała ze wszystkimi, kiedy chodziło o majątek, wtrącała się w życie Halszki. Satyryczny wierszyk też jej pozytywnie nie ocenił:

*Niech westchnie do Boga,
Kto za wroga
Ma księżną z Ostroga*

Żeby nie oddać zięciowi majątku sama wyszła za mąż za młodszego od siebie o 20 lat Olbrachta Łaskiego, właściciela dużych posiadłości na, obecnie słowackim, Spiszu, z siedzibą w Kieżmarku.

Skąd Łascy na Spiszu? Historia miała miejsce w burzliwych dziejach tzw. Górnych Węgier, czyli dzisiejszej Słowacji. Kiedy król węgierski Jan Zapolya został wyparty z Węgier, znalazł oparcie i pomoc u wybitnego ówczesnego polskiego dyplomaty i polityka, Hieronima Łaskiego. Aktem nadania z 1528 roku mianuje Hieronima hrabią spiskim i nadaje mu "po wieczne czasy" Zamek Spiski, miasto Kieżmark, zamek Dunajec (Niedzica) i spory obszar Tatr z częścią doliny Kieżmarskiej, dolinę Jaworową i Białej Wody włącznie. Kiedy w/w układ uległ zerwaniu, Hieronim przekazał dobrą żonę, które później przejął od niej syn Olbracht, urodzony w Kieżmarku. Józef Nyka w artykule w Wierchach określa Olbrachta jako specyficznego człowieka renesansu. Dzielnym wódcą, oświeconym humanistą ale sybarytą i politycznym warchoł. Z wysoką kulturą i pochlebnymi działaniami szły w parze zamięłowania do intryg, wybrków i afer od pieniężnych do wielkopolitycznych. Zmieniał żony, a jeszcze częściej kochanki, tropili go wierzyiele. Po śmierci ostatniej, posażnej żony, rozglądał się za nowym wianem. Że mu tylko o to chodziło świadczy wybór: mając 28 lat ożenił się z wyżej wzmiankowaną Beatą, również wdową i również urodziwą, ale w latach już trochę posuniętą. Nie ulega więc wątpliwości, że Łaski pałał miłością raczej dużo bardziej do połączonych fortun Kościeleckich i Ostrońskich niż do kolejnej małżonki. Ale co skłoniło Beatę do tego nierozważnego kroku, znała przecież Łaskiego? - można domniemywać. Łaski bez trudu rozkochał w sobie małżonkę, był mężczyzną pięknym i interesującym, omotał ją sprytnie pochlebstwami, romantycznymi wyznaczeniami i niebawem wszedł w posiadanie prawnego zapisu wszystkich jej dóbr i zamków, sreber i gotówki. Swoim zwyczajem odwrócił się od starszej żony a potem, żeby mieć wolną rękę, uwięził ją bez skrupułów na kieżmarskim zamku. Beata, również z powodu okropnego charakteru, nie miała przyjaciół a znajomi odwrócili się od niej, uważając jej los za karę bożą.

Fot.: Internet

Dobijała się o sprawiedliwość, słała listy do cesarza które, jak głosi podanie, były pisane sadzami z komina na grubym, pakunkowym papierze. Ale wszyscy byli zajęci swoimi sprawami i obojętni na jej los, a uroczy mąż, popełniając bigamię, związał się z posażną francuską damą. Dopiero po 11 latach odosobnienia, kiedy królem Polski został Stefan Batory, staroście generalnemu Górnych Węgier pozwolono uwolnić schorowaną księżną. Zabrał ją ze sobą do Koszyc, gdzie po kilku miesiącach zmarła. Jej zwłoki przewieziono do Kieżmarku, pogrzeb był wielką uroczystością i we wspólnym sarkofagu złożono je w kościele zamkowym.

Łaski utracił ostatecznie Kieżmark pod koniec XVI wieku i nigdy tam nie wrócił.

Ale co wiemy o tej wycieczce?

Wszystko co o niej wiadomo, to tylko lakoniczna wzmianka w Kronice Kieżmarku: „Roku 1565 dnia 11 maja pan Łaski przybył wraz z księżną do Kieżmarku, a w Zielone Świątki księżna pojechała w Góry Śnieżne z wieloma ludźmi z miasta”. Reszta to domysły?

Zanotowanie wycieczki w kronikach miasta, między opisami wypadków wojennych i wielkich klęsk żywiołowych jest świadectwem, że był to w owych latach ewenement dość wyjątkowy.

Czy to były Tatry? Raczej droga wiodła w Tatry, bo to przecież spiska nazwa Tatr, a treść sugeruje podróż, i to dalej niż samo podnóże gór. Z różnych źródeł wiadomo, że najbardziej znana była miesz-

kańcom Kieżmarku dolina Kieżmarska, okolice Zielonego Stawu, a wieści o jego pięknie i związanych z nim legendach mogły działać na wyobraźnię. Mimo „średniego” wieku Beata była kobieta silną i energiczną, ale wspinaczka, nawet na jakiś łatwiejszy szczyt, z różnych względów, nie wchodzi w rachubę.

Charakter wycieczki też jest jednoznacznie turystyczny. Przecież nasza rodaczka nie poszukiwała skarbów, nie chciała polować, nic jej nie obchodziły korzonki i lecznicze zioła. I co wynika z domysłów? Można się zgodzić lub nie

z twierdzeniem, że celem tej wycieczki był Zielony Staw Kieżmarski.

I jak uważa Józef Nyka w zakończeniu swojego artykułu w Wierchach, Beata z Kościeleckich Łaska „była admiratorką tatrzańskiej przyrody, weszła w góry z natchnienia tej samej siły, która i nas dziś popycha na szczytowe ścieżki”.

Czy zostały ślady po pochówku księżnej Beaty? Należy wątpić. W żadnej publikacji nie znalazłem informacji o takich śladach. Zamek był przebudowywany przez Thökölych w latach 1628-1658 na renesansową rezydencję, wybudowano

nowa kaplicę. W międzyczasie cesarz Leopold skonfiskował ich dobra i nic nie zostało z pierwotnego wyposażenia. Po 1700 roku był bez nadzoru, niszczyły go pożary. Dopiero w 1931 roku w części powstało muzeum a od 1985 roku cały obiekt pełni taką funkcję.

A może wypadało by, symbolicznie, uczcić pamięć o tej pierwszej górskiej turystce, tatrzańskiej rodaczce, jaka by ona nie była w życiu prywatnym. Może koleżeństwo z PTT ma jakiś pomysł?

Opracowano na podstawie tekstu J. Nyki w Wierchach z 1960 r. i innych materiałów

Z życia ZG PTT

JÓZEF HADUCH (ZG PTT)

Odbyło się XIII posiedzenie Prezydium ZG PTT

W dniu 9.04.2016 r. w Krakowie, ponownie na Wydziale Fizyki, Astronomii i Informatyki Stosowanej Uniwersytetu Jagiellońskiego odbyło się XIII posiedzenie Prezydium Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego. Po przyjęciu porządku obrad i protokołu z poprzednich obrad prezydium, przystąpiono do omówienia spraw stanu finansów naszego stowarzyszenia, aktualnego rozliczenia w kontekście opracowywanych przez Komisję Finansową sprawozdań finansowych na X Zjazd PTT. W kolejnym punkcie obrad omówiono zawsze aktualne tematy odnoszące się do sfery ochrony przyrody i oceniono stan działań Komisji Ochrony Przyrody w aspekcie zbliżającego się sezonu turystycznego wiosenno-letniego w górach i spodziewanych zagrożeń dla górskiej przyrody. Oceniono też stan ewentualnych zagrożeń dla Tatr w okolicach Kasprowego Wierchu z tytułu inwestycji w postaci tunelu dla turystów i planowanej budowy stacji narciarskiej. W dniu 22 kwietnia br. w Małopolskim Ośrodku Doradztwa Rolniczego w Karniowicach odbędzie się konferencja pt. Wspólne zarządzanie przyrodą – partycypowanie mapowanie terenów chronionych na obszarze Natura 2000 Dolinki Jurajskie. Konferencja jest zorganizowana przez Stowarzyszenie Centrum Rozwiązań Systemowych oraz Regionalnej Dyrekcji Ochrony Środowiska w Krakowie, w konferencji udział wezmą przedstawiciele PTT. Następnie przyjęto sprawozdania: merytoryczne z IX kadencji za lata 2013–2015, sprawozdanie będzie

uzupełnione o najważniejsze wydarzenia z początku roku 2016. Przyjęto sprawozdanie merytoryczne i finansowe z działalności PTT jako Organizacji Pożytku Publicznego. W kolejnym punkcie zapoznano zebranych o zakresie opracowywanego sprawozdania finansowego z działalności ZG i całego PTT (w tym oddziałów posiadających osobowość prawną), przewiduje się zakończenie sprawozdawczości do końca miesiąca kwietnia br. W następnej kolejności omówiono tematykę dotyczącą stanu zaawansowania w zakresie przygotowania do druku „Pamiętnika PTT” t. 24, prace redakcyjne i skład dobiegają końca. Przewiduje się zgodnie z oczekiwaniami ukazanie się tomu i początek jego dystrybucji na X Zjeździe w Zakopanem. Jednocześnie rozpoczęto działania na rzecz opracowania tomu nr 25, który powstanie przy współudziale Instytutu Fizyki Uniwersytetu Jagiellońskiego i poświęcony będzie sylwetce prof. Mariana Smoluchowskiego wybitnego fizyka i działacza PTT z okazji 100.

rocznicy śmierci oraz innym wybitnym ludziom nauki, działaczom i członkom PTT. Uroczystości rocznicowe odbędą się w Krakowie w teatrze im. Juliusza Słowackiego, przewidziane jest okolicznościowe wystąpienie przedstawiciela ZG PTT. Poinformowano o bliskim zakończeniu prac remontu i modernizacji łazienki w lokalu PTT. X Zjazd PTT odbędzie się w dniach 11–12 czerwca br. w Kuźnicach w gościnnych obiektach dyrekcji TPN. Możliwość noclegów dla uczestników X Zjazdu PTT będzie na Olczy Oberconiuwce, u Pękasów, podobnie jak w latach ubiegłych. Gościem Zjazdu będzie prof. Stanisław Sławomir Nicieja, rektor Uniwersytetu Opolskiego, autor Kresowej Atlantydy. Obradom Zjazdu towarzyszyć będzie znana niektórym już wystawa poświęcona Kazimierzowi Przerwie-Tetmajerowi wzbogacona o plansze z poszczególnych oddziałów. To najważniejsze zagadnienia i tematy z obrad XIII Prezydium Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego. ■

Fot.: Janina Mikołajczyk

Z życia Oddziałów

STEFANIA HYLA

(K/Sabałowcy Klan, Opole)

Tatry przyzwały nas tęsknotą

Po roku nasza grupa znowu powróciła do Tatr i chciałyby się powiedzieć: „Cóż te Tatry mają tak cudownie przyciągającego do siebie, że się za nimi tęskni, jakby za ukochaną osobą”.

Na ten wyjazd czekaliśmy długo wyprawując dobrej jak w zeszłym roku pogody.

No cóż zima dla nas nie była tak ła skawa. Nie przywitała nas w śniegu lecz, w zatopionych w chmurach grzbie tach gór i nawet Pan Giewont na nas nie zerkał.

Od dawna mieliśmy ustalony plan wyjazdu. Podsumowanie działania trzech lat, spotkanie z ciekawymi oso bami członkiem Stowarzyszenia Prze wodników Tatrzańskich, twórcą ludo wym rzeźbiarzem i muzykiem- w jed nej osobie, no i oczywiście wycieczka w góry.

Pogadankę i ciekawe prelekcje o gó rach, historię okolicznych miejscowo ści wysłuchaliśmy w wynajętej salce konferencyjnej pensjonatu w którym bywamy. Prelekcja na temat gór była ciekawa z której wynieśliśmy wiele ciekawych spostrzeżeń. Zima w górach niesie wiele niespodzianek, wiele trage dii, a przecież w pielęgnowaniu nasze go hobby chodzi o to, aby każdego roku tu wracać. Widoki w Tatrach zapierają nam dech w piersiach. Kiedy nasycimy

ANDRZEJ ŚLUSARCZYK
(O/Jaworzno)

Nowe władze Oddziału PTT w Jaworznie

W dniu 16 marca 2016 r. w budynku Urzędu Miejskiego w Jaworznie przy ul. Grunwaldzkiej 33 odbyło się Walne Zgromadzenie Sprawozdawczo-Wyborcze Oddziału Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego w Jaworznie. W zgroma dzeniu wzięło udział 28 członków na szego Oddziału.

Ustępujące władze przedstawiły sprawozdania minionej kadencji: z dzia łalności Zarządu Oddziału, finansowe, Komisji Rewizyjnej i Sądu Koleżeńskiego. Po udzieleniu absolutorium ustępu jącemu Zarządowi oraz zatwierdzeniu sprawozdania finansowego za 2015 rok przystąpiono do wyboru nowych władz Oddziału na VI kadencję oraz delegatów na X Zjazd Delegatów PTT

nasze oczy przepięknym widokiem, mu simy ten oddech odzyskać. Ten oddech daje nam siłę, przynosi spokój i jest dla nas niezbędny, aby nie przepaść w pę dzącym świecie.

Zainteresowała nas też historia po wstania chochołowskiego z 21 lutego 1846 roku tzw. wystąpienia zbrojnego górali z Chochołowa, Cichego, Dzianisza i Witowa, skierowanego przeciwko wła dzom austriackim, znane z historii pod nazwą „Insurekcji pod Tatrami”

Pamiętką tych wydarzeń jest stojąca w Chochołowie figura św. Jana Nepo mucena ustawiona tyłem do wsi Czarny Dunajec, której mieszkańcy pomagali

W wyniku obrad zostały wybrane wła dze Oddziału PTT w Jaworznie na lata 2016-2019:

ZARZĄD:

Prezes: Andrzej Ślusarczyk
Wiceprezes: Jerzy Cieślowski
Skarbnik: Arletta Drabiec
Sekretarz: Monika Szałyga
Członek: Józef Bernisz

KOMISJA REWIZYJNA:

Przewodnicząca: Grażyna Piotrowska
Sekretarz: Henryka Lower
Członek: Ryszard Frączek

SĄD KOLEŻEŃSKI:

Przewodniczący: Bożena Kuźniak
Członek: Zygmunt Haręza

Delegaci na X Zjazd Delegatów PTT:

Józef Bernisz, Jerzy Cieślowski, Graży na Piotrowska i Andrzej Ślusarczyk. Zastępcami delegatów zostali: Arletta Drabiec, Zygmunt Haręza i Grzegorz Pa welec. ■

stłumić powstanie. Jednym z uczest ników powstania był Jan Krzeptowski zwany Sabałą. Figurkę tę widzieliśmy w drodze powrotnej. Zachwyliła nas też w drodze powrotnej do Opola cieka wa architektura Chochołowa.

Jak wspominałam, w planie naszego wyjazdu była również wycieczka. Po dzieliśmy się na dwie grupy jedna gru pa wybrała się do Morskiego Oka, druga na Nosal przez Nosalową Przełęcz i po wrót przez Polanę Olczyńską. Po zimo wym leniuchowaniu było to rozrusza nie kości. Śnieg zastał nas tylko na pola nie. Wychodzące od czasu do czasu z za chmur słońce dodawało tej bieli uroku, ale piękne bazy na drzewach dawały już sygnały, że niedługo będzie wiosna.

Druga grupa wybrała dłuższą tra sę na Morskie Oko, którą w większości przebyli w śniegu. Wszyscy wrócili za dowoleni, tym bardziej, że nie złapał nas deszcz.

Trzeciego dnia, czyli dnia powrotu do domu, co niektórzy zrobili sobie wy cieczkę pieszą na Gubałówkę od strony Butorowego Wierchu. Chcieliśmy jesz cze nacieszyć oczy tymi widokami. Po zostali tradycyjnym zwyczajem odwie dzili targ przy wjeździe na Gubałówkę, aby zaopatrzyć się w tradycyjne redy kołki, oscypki, które zagospzczą na świą teczny stole.

Myślmy o powrocie do Zakopanego w kwietniu – aby zobaczyć przepięk ne krokusy w Dolinie Chochołowskiej. Mamy nadzieję, że w tym roku nam się to uda. ■

Sabałowcy Klan, marzec 2016

Fot.: Stefania Hyla – PTT K/Sabałowcy Klan

VII Ponadgimnazjalny Konkurs Wiedzy o Górach „Bieszczady”

W ostatnim dniu marca 2016 r. w budynku Ośrodka Doskonalenia Nauczycieli w Tarnowie odbyła się siódma edycja Konkursu Wiedzy o Górach przeznaczony dla uczniów szkół ponadgimnazjalnych. Tradycyjnie zorganizował ją nasz Oddział wraz ze Społecznym Gimnazjum Matematyczno – Przyrodniczym STO w Tarnowie. Patronat nad imprezą objęli: Jacek Krupa - Marszałek Województwa Małopolskiego, Roman Łuczar - starosta Powiatu Tarnowskiego oraz Józef Haduch – Prezes ZG PTT. Do konkursowych zmagani przystąpiło czternaście trzyosobowych zespołów reprezentujących szkoły ponadgimnazjalne oraz szkolne koła turystyczne z Tarnowa i powiatu tarnowskiego. Przybyła również (jak zwykle) drużyna z Liceum Ogólnokształcącego z Sandomierza. Po raz pierwszy w historii naszego konkursu wśród uczestników przeważały zdecydowanie przedstawicielki płci pięknej. W bieżącym roku tematyka konkursowa obejmowała Bieszczady. Składając się z przewodników beskidzkich jury przygotowało dla uczestników pisemny test. Wśród zawartych w nim czterdziestu pytań, nie brakowało zagadnień z topografii, historii, fauny, flory, ochrony przyrody czy hydrologii Bieszczadów. Na czele konkursowego jury stała Teresa Dumańska. Pomagali jej ponadto: Renata Gruca-Nowak, Bernadeta Kwaśna, Artur Marć i Janusz Foszcz. Konkurs zaszczyliła swoją obecnością również Kinga Buras – prezes naszego Oddziału. Na rozwiązanie testu przewidziano 60 minut. Utracone w czasie intensywnego myślenia kalorie uczestnicy mogli uzupełnić konsumując przygotowane dla każdego wafelki oraz soki owocowe.

Po sprawdzeniu wszystkich testów okazało się, że podobnie jak w poprzednich edycjach najlepsi uczestnicy wykazali się doskonałą znajomością zagadnień związanych z tematem konkursu. Laureatów dzieliły różnice jedno lub dwupunktowe. Zwycięzcą konkursu okazał się Maksymilian Truchan reprezentujący SK PTT Nr 1 im. Jana Pawła II w Tarnowie. Na kolejnych stopniach podium stanęli Aleksander Kipiela z I LO w Tarnowie oraz Irena Kinzerska z drużyny zwycięzcy. Warto przypomnieć, że w ubiegłym roku Maksymilian zajął w naszym konkursie drugie miejsce a Olek był czwarty. Tuż za podium uplasowały się ex aequo Sylwia Kłag z LO im. M. Kopernika w Tuchowie oraz Weroni-

Fot.: Artur Marć – PTT O/Tarnów

ka Plebańczyk z SK PTT Nr 1 w Tarnowie. Kolejne miejsca przypadły w udziale Katarzynie Cygan z Zespołu Szkół Ogólnokształcących i Zawodowych im. I.J. Paderewskiego w Ciężkowicach oraz Paulinie Kawie i Magdalenie Gucwie z tuchowskiego LO. W klasyfikacji drużynowej podium było odzwierciedleniem ubiegłorocznego. Zwycięstwo wywalczyła ekipa SK PTT Nr 1 z Tarnowa, wyprzedzając zespół z LO w Tuchowie oraz ZSOiZ w Ciężkowicach. Czwarte miejsce przypadło drużynie I LO z Tarnowa, zaś piąte zajęła ekipa z LO w Sandomierzu.

W uznaniu trudu włożonego w przygotowanie do konkursu i uzyskanych bardzo dobrych wyników, jury postanowiło nagrodzić aż jedenaście osób z najlepszymi rezultatami oraz trzy naj-

W trakcie konkursu

lepsze drużyny. Wyróżnieni otrzymali, dyplomy, przewodniki, mapy i książki, a laureaci (pięć pierwszych miejsc) także nagrody rzeczowe związane z turystyką górską. Zostały one ufundowane przez Urząd Marszałkowski Województwa Małopolskiego, Starostwo Powiatowe w Tarnowie, Bieszczadzki Park Narodowy oraz wydawnictwa Bezdroża i Compass. Redakcja Magazynu Turystyki Górskiej „npm” ufundowała dla zwycięzcy roczną prenumeratę czasopisma. Pozostali uczestnicy otrzymali materiały reklamowo-educacyjne przesłane przez Gminy: Cisna, Lutówka i Ustrzyki Dolne. Kolejna edycja konkursu za rok. Jej tematem będą Karconosze i Góry Stołowe ■

MAGDALENA MISZTAŁSKA (O/Kraków)

Pierwsza wycieczka Szkolnego Koła przy II Liceum Ogólnokształcącym im. Króla Jana Sobieskiego w Krakowie

Szkolne koło górskie „Sobieski Sunrise Team” działające przy II Liceum Ogólnokształcącym w Krakowie w dniach 19-20 marca 2016 r. zdobywało szczyty Beskidu Żywieckiego. Nasza pierwsza inauguracyjna wycieczka miała charakter szkoleniowo-integracyjny. Przemierzaliśmy trasę z Soblówki żółtym szlakiem do schroniska na Wielkiej Rycerzowej, gdzie mieliśmy przerwę obiadową. Następnie udaliśmy się do schroniska na przełęczy Przegibek na nocleg.

W schronisku mieliśmy okazję uczestniczyć w prelekcjach podróżniczych. Wybraliśmy również zarząd naszego koła.

Następnego dnia wyruszyliśmy czarnym szlakiem przez Bendoszkę i Pra-

szywkę do Rycerki, gdzie czekał na nas autokar. Pogoda sprzyjała pierwszego dnia pięknym widokom. Mieliśmy okazję oglądać piękne panoramy Tatr, Małej Fatry, Pilska i pasma Babiej Góry. Nieciężkie były dla nas plecaki, które dzielnie nosiliśmy z całym zaopatrzeniem na plecach. Zimowa aura sprzyjała również śnieżnym zabawom, a racuchy z jagodami/borówkami stanowiły doskonałe posilenie na szlaku. Wieczorem na niebie zaobserwowaliśmy piękne halo, które niestety utwierdziło nas w prognozach pogody na wschód słońca. Cirrostratus zapowiadał załamanie pogody, mgłę i zachmurzenie. Zatem wschody słońca będziemy obserwować na następnych wycieczkach.

Fot.: Małgorzata Misztalska

Koło PTT "Sobieski Sunrise Team" na Hali Rycerzowej

Wycieczkę prowadził przewodnik Michał Myśliwiec, który w czasie podróży autokarowej opowiadał między innymi o koniecznym sprzęcie oraz odzieży outdoorowej, a nad bezpieczeństwem czuwały prof. Ilona Zych-Chodak oraz prof. Magdalena Misztalska.

Dziękujemy wszystkim uczestnikom, sympatykom oraz organizatorom za dobrą zabawę!

Przedstawiamy zarząd naszego koła:

- Michał Błaut kl.2d – prezes
- Mirosław Gotfryd kl.2i – zastępca prezesa
- Kacper Kowalczyk kl.1a – członek zarządu
- Mateusz Giełczyński kl. 2d – sekretarz
- Weronika Kutermak kl. 2d – skarbniczka. ■

BARBARA MORAWSKA-NOWAK
(O/Kraków)

Wieczór autorski Antoniny Sebesty w Klubie „Pod Gruszką”

W Wielki Wtorek, 22 marca 2016 roku byłam na wieczorze autorskim naszej koleżanki Antoniny Sebesty prezentującym jej dorobek literacki jako członka Związku Literatów Polskich. Odbył się w Klubie Dziennikarzy „Pod Gruszką” przy ul. Szczepańskiej 1, w Krakowie. Wieczór prowadziła pani Joanna Krupińska-Trzebiatowska, a z poezją Antoniny zapoznał nas pan Maciej Naglicki czytając jej wiersze z trzech wydanych przez nią tomików: *Wykład* (2002), *Skasowany krajobraz* (2012) i *Wystarczają wróble* (2015). Wiersze wyróżniają się daleko idącą kondensacją myśli i ascetyczną formą niosąc jednoznaczny przekaz; odnoszą się do współczesnych realiów.

SZYMON BARON (O/Bielsko-Biała)

Nowe Szkolne Koło PTT w Bielsku-Białej

Od trzech lat przy bielskim Gimnazjum nr 11 im. Jerzego Kukuczki działa Klub Górski „Pionowy Świat”, organizując m.in. regularne zajęcia na ścianie wspinaczkowej czy coroczne obozy wspinaczkowe. Od tego roku szkolnego rozpoczęto w klubie także realizację projektu „Korona Gór Polski”, chcąc zrealizować go w ciągu najbliższych pięciu lat.

W klubie czynnie działa około 30 osób oraz przyjaciele, którymi są najczęściej absolwenci lub najmłodsza reprezentacja z Zespołu Państwowych Szkół Muzycznych w Bielsku-Białej. Opiekunami klubu są Paweł Kłoda, Mał-

gorzata Kubieniec i Sebastian Kuliński. Z tego grona 17 uczniów Gimnazjum wraz z opiekunem złożyło wniosek o utworzenie Szkolnego Koła PTT przy Oddziale w Bielsku-Białej.

Zarząd Oddziału PTT w Bielsku-Białej uchwałą z dnia 7 kwietnia 2016 r. powołał do życia Szkolne Koło PTT „Pionowy Świat” przy Gimnazjum nr 11 im. Jerzego Kukuczki w Bielsku-Białej.

Tego samego dnia odbyło się zebranie członków SK PTT, na którym wybrano władze Szkolnego Koła w składzie: Zuzanna Gąsiorek (prezes), Marta Wróbel (sekretarz) i Dominika Kamińska (skarbnik). Opiekunem Koła jest Sebastian Kuliński.

Serdecznie gratulujemy i życzymy samych sukcesów! ■

Szkolne Koło PTT „Pionowy Świat” na Wysokiej w Pieninach, 9.04.2016

Fot.: Sebastian Kuliński

Poniżej przytaczam parę wierszy, aby je naszym czytelnikom przybliżyć:

Wystarczą wróble

*A kto powiedział, że miłość musi być
od razu cała w skowronkach
przecież wystarczą wróble
miło tak zwyczajnie poćwierkać
podreptać, podfrunąć, pochylić główkę
że za mało romantyzmu?
nie mówiąc o szaleństwie
mój Boże!
ciastka smakują na deser
ale bez chleba często czerstwego,
spieczonego
który się kruszy i bywa gliniasty
trudno żyć*

*dobrze jest zapomnieć
o znoszonych ciałach
które już dawno wyszły z mody
zostawić choroby na wieszaku
iść sobie razem
z wiatrem na ustach
ze słońcem w oczach
być jak buk z jodłą
świerk z jarzębiną
tak naturalnie, że już bardziej nie można*

(Antonina Sebesta, zbiór Wystarczą wróble)

Moje miejsce

*tu
z dzieciństwa pozostały tylko*

*słońce
księżyc
gwiazdy*

*las wywieziono
a rzekę wyłożono płytami
jakby była najzwyczajniejszą łazienką*

*rozmieniają góry na drobne
golą zarosty lasów
pod uprawę narciarstwa
dawne
żegna się czule z kapliczką
odjeżdża*

(Antonina Sebesta, zbiór Skasowany krajobraz)

REMIGIUSZ LICHOTA (O/Chrzanów)

Ekologiczna akcja sadzenia drzew przez młodzież Szkolnych Kół Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego Oddziału w Chrzanowie

Fot.: Remigiusz Lichota – PTT O/Chrzanów

Uczestnicy akcji sadzenia drzew ze Szkolnych Kół PTT Oddziału w Chrzanowie

W przepiękny wiosenny dzień, 2 kwietnia 2016 roku Polskie Towarzystwo Tatrzańskie Oddział w Chrzanowie wraz z Nadleśnictwem Chrzanów zorganizowało po raz czwarty akcję sadzenia drzew. Uczestnikami akcji byli członkowie Szkolnych Kół Krajoznawczych PTT Oddziału w Chrzanowie.

Nadleśnictwo tradycyjnie przygotowało sadzonki lipy. Technika sadzenia w jamkę zasadzono 150 sztuk dwuletniej lipy drobnolistnej. Pracownicy nadleśnictwa, Pani Anna Rejdych oraz Pan Roman Babicki, omówili techniki sadzenia drzew, sposoby rozmieszczania

gatunków na uprawie, określili, na jaką głębokość ma być wysadzony materiał, wskazali więźbę sadzenia,

a nade wszystko – poinstruowali, jak bezpiecznie wykonywać pracę.

Akcja zorganizowana została również dlatego, gdyż wyobrażenie ludzi na temat pracy leśnika jest niewielkie. Większość kojarzy ten zawód wyłącznie ze ścinką drzew, czasem sadzeniem lasu. Dzięki takim pracom w terenie można dowiedzieć się więcej na temat ochrony drzewostanu, ochrony przeciwpożarowej, a także gospodarki leśnej. Osiedziesięciu dwóch uczestni-

ków mogło na własne oczy zobaczyć, jak wiele czasu i pracy wymaga posadzenie jednego drzewa, pomyśleć nad tym jak długo ono rośnie, a przede wszystkim zastanowić się nad sensem i skutkami karczowania i wypalania lasów przez ludzi.

Większość uczestników sadziło las po raz pierwszy, tylko dwóm osobom to zajęcie nie było obce. Wszyscy jednak zgodnie stwierdzili, że takie akcje powinny być organizowane, aby jeszcze bardziej uświadamiać ludzi o tym, jak ważnym elementem ekosystemu są drzewa. ■

VI Powiatowy Rajd na Orientację Szkolnych Kół Krajoznawczych PTT w Chrzanowie

Rajd został zorganizowany 22 marca 2016 roku w rejonie Żelatowej. Założeniem organizatorów imprezy była promocja aktywnego i zdrowego trybu życia, a także poznanie technik orientacji w terenie z kompasem i mapą.

Patronat honorowy nad Rajdem objął Janusz Szczęśniak – Starosta chrzanowski, Nadleśnictwo Chrzanów oraz Józef Haduch – Prezes Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego. Organizatorami Rajdu było Polskie Towarzystwo Tatrzańskie Oddział w Chrzanowie wraz z Klubem Sportowym Kościelec Chrzanów.

Do Rajdu zgłosiło się 202 uczestników z 8 SKK PTT O/Chrzanów oraz Szkoły Podstawowej i Gimnazjum w Pogorzycach. O godzinie 9:00 uczestników imprezy oraz ich szkolnych opiekunów przywitał Prezes PTT Oddziału w Chrzanowie, Remigiusz Lichota, a następnie głos zabrał Krzysztof Kasperk – Wicestarosta chrzanowski. Po przemówieniu gościa, Prezes KS Kościelec Chrzanów – Jerzy Kryjomski poinformował o wszelkich zasadach obowiązujących podczas Rajdu.

O godzinie 9:10 wszystkie drużyny wyposażone w mapy i kompasy podążyły na miejsce startu, znajdujące się na końcu ulicy Bartniczej. Uczniowie szkół podstawowych, gimnazjalnych i ponadgimnazjalnych mieli za zadanie w ciągu maksymalnie półtorej godziny odnaleźć dwadzieścia punktów kontrolnych, w których usytuowane były perforatory do potwierdzania na kartach. Dokładna lokalizacja punktów zaznaczona była na mapie do biegu na orientację wykonanej w skali 1:10 000 z cięciem warstwicowym co 5 m. Każdy

zespół sam ustalał kolejność potwierdzania punktów w terenie.

Po ukończeniu Rajdu wszyscy uczestnicy zgromadzili się na terenie Szkoły Fundacji Viribus Unitis w Pogorzycach, gdzie odbyło się oficjalne zakończenie imprezy. Na uroczyste rozdanie nagród przybyli następujący goście: Andrzej Saługa – przewodniczący Komisji Edukacji, Kultury, Sportu i Turystyki, Anna Rejdych – przedstawiciel Nadleśnictwa Chrzanów, oraz Józef Haduch – Prezes Zarządu Głównego Polskiego Towarzystwa Tatrzańskiego.

W kategorii indywidualnej szkół podstawowych i gimnazjalnych pierwsze były: „BOBOKI Z LOSU” z SKK PTT przy Zespole Szkół nr 1 w Chrzanowie – Natalia Kowal i Aleksandra Urbańczyk. Drugi przybyli „COCO JAMBO” z SKK PTT przy Zespole Szkół nr 1 w Chrzanowie – Filip Macuda i Aleks Książek, a na trzecim miejscu uplasowały się „CUKIERECZKI” z SKK PTT przy Zespole Szkół nr 1 w Chrzanowie – Luiza Rajca i Oliwia Głowacz.

W kategorii drużynowej szkół podstawowych i gimnazjów pierwsze miejsce zdobyło: SKK PTT przy Zespole Szkół nr 1 w Chrzanowie, drugie miejsce SKK PTT przy Domu Kultury w Myślachowicach, a trzecie miejsce SKK PTT przy Zespole Szkół w Jankowicach.

W kategorii indywidualnej szkół ponadgimnazjalnych pierwsze miejsce zdobyli: „KAMILE” z SKK PTT przy Zespole Szkół Ekonomiczno-Chemicznych w Trzebini- Kamil Legięć i Mateusz Pucula. Drugie miejsce przypadło „NAS NIE DOGONIAŁ” z SKK PTT przy Powiatowym Centrum Edukacyjnym w Chrzanowie – Dariuszo-

wi Czubowi i Kamilowi Sądeckiemu, natomiast jako trzeci do mety dotarł zespół „PATATAJAJE” z SKK PTT przy Zespole Szkół Ekonomiczno-Chemicznych w Trzebini – Patryk Głowacz i Magdalena Piegza.

W kategorii drużynowej szkół ponadgimnazjalnych pierwsze miejsce zajęła drużyna z SKK PTT przy Zespole Szkół Ekonomiczno-Chemicznych w Trzebini, drugie miejsce zdobyło Powiatowe Centrum Edukacyjne w Chrzanowie, a trzecie miejsce SKK PTT przy I Liceum Ogólnokształcącym w Chrzanowie.

Puchary, medale, dyplomy oraz nagrody rzeczowe wręczali przedstawiciele patronów honorowych oraz sponsorów: Andrzej Saługa, Anna Rejdych oraz Józef Haduch. Po wręczeniu medali, pucharów, nagród rzeczowych i dyplomów odbyło się dodatkowe losowanie upominków wśród wszystkich uczestników Rajdu.

Na zakończenie imprezy Prezes ZG PTT Józef Haduch oraz Prezes Oddziału PTT w Chrzanowie Remigiusz Lichota podziękowali wszystkim uczestnikom, a następnie zaprosili do wzięcia udziału w VII Powiatowym Rajdzie na Orientację, który odbędzie się 22 września 2016 roku.

Dziękujemy wszystkim uczestnikom Rajdu oraz ich opiekunom, sponsorom imprezy i współorganizatorom jak również patronom honorowym: Panu Staroście Januszowi Szczęśniakowi, Nadleśnictwu Chrzanów, Panu Prezesowi ZG PTT Józefowi Haduchowi oraz patronom medialnym: Tygodnikowi Ziemi Chrzanowskiej „Przełom”, Chrzanowskiej Telewizji Lokalnej oraz Informatorowi „Kulturalny Chrzanów”. Dziękujemy także Panu Andrzejowi Sałudze- Dyrektorowi Szkoły Fundacji Viribus Unitis w Pogorzycach za udostępnienie nam terenu i pomieszczeń placówki, z których uczestnicy Rajdu mogli korzystać. ■

Zwycięskie drużyny w kategorii szkół ponadgimnazjalnych

Najdłuższy tunel świata pod Alpami ukończony

Tunel został wydrążony 2,5 km pod Alpami pod masywem świętego Gotarda, jego długość wynosi 56 km. Budowa trwała 20 lat. Wywieziono 2 miliony ciężarówek ziemi. Łączny koszt inwestycji to 6,5 miliarda euro. Przewóz pasażerów pociągami z Zurychu do Mediolanu ma potrwać 2 godziny i 30 minut. Jest to możliwe, bo mimo wielu przeszkód przekop wykonano prawie prosty i dzięki temu pociągi będą mogły się rozpędzać do 150 km/h. Dawniej podróżowano na tej trasie przez 20 godzin. Jest to budowla składająca się z dwóch odrębnych tuneli jednotorowych. Tunel drążono gigantycznymi wiertłami, które w ciągu jednego dnia pokonywały do 30 m długości.

W prace budowlane przy tunelu zaangażowanych było 2 tysiące pracowników, ośmiu z nich zginęło w trakcie budowy. Tunel zaprojektowany został w 1996 roku przewidziany jest do otwarcia w lipcu w roku przyszłym, ale pierwsze projekty połączenia Włoch z krajami Europy po drugiej stronie Alp pojawiły się już w latach trzydziestych XIX wieku. Jednak inżynierowie budownictwa uznali że ma-

Fot.: Internet

syw św. Gotarda jest wtedy nie do przebycia. I widocznie ówczesne środki techniczne i technologia budownictwa nie pozwoliła na realizację pomysłu budowy tunelu. Ale w roku 1863 kiedy to utworzono Spółkę Kolei Gotarda (Gothardgesellschaft) a jej prezesem został w roku 1871 Alfred Escher, wszystko się zmieniło. Rozpoczęto budowę tunelu o długości 15 km, roboty prowadzono od strony pół-

nocnej i od południowej. Prace zakończono w roku 1880 i po dwóch latach przez tunel przejechały z południa na północ i odwrotnie pierwsze pociągi. Przy budowie pracowało w trudnych warunkach 5 000 robotników. Nowy tunel pod Alpami jest dłuższy o 30 km od najdłuższego dotychczasowego 23 km, łączącego dwie japońskie wyspy Honsiu i Hokkaido wybudowanego w latach 1971 do 1988. ■

Przełącz 1% podatku dla PTT

PTT jest zarejestrowaną, posiadającą osobowość prawną organizacją pożytku publicznego.

W imieniu wszystkich naszych członków, w imieniu naszych ukochanych gór, prosimy o przekazanie 1% swych podatków na rzecz PTT.

Dlaczego nam?

• jesteśmy stowarzyszeniem miłośników gór • propagujemy nieskobudżetową turystykę górską • działamy na rzecz ochrony przyrody gór • szkolimy przewodników górskich i prowadzimy edukację młodych turystów • utrzymujemy się ze składek członkowskich i opieramy się na społecznej pracy naszych członków oraz sympatyków, nie mamy żadnych etatów ani pensji

Jak to zrobić?

Wystarczy w odpowiednim polu właściwego formularza PIT wpisać numer KRS: **0000115547** oraz w polu "Cel szczegółowy 1%" poinformować, na jaki Oddział przekazujemy 1% podatku, np. „**Oddział PTT w ...**”

UWAGA!

Członkowie i sympatycy oddziałów posiadających osobowość prawną mogą przekazywać 1% podatku bezpośrednio do Oddziałów, wpisując odpowiedni w odpowiednim polu właściwego formularza PIT jeden z poniższych numerów KRS:

- Oddział PTT w Bielsku-Białej – 0000085388
- Oddział PTT w Chrzanowie – 0000332365
- Oddział PTT w Jaworznie – 0000068103
- Oddział PTT w Nowym Sączu – 0000343564

WYDAWCA: ZARZĄD GŁÓWNY POLSKIEGO TOWARZYSTWA TATRZAŃSKIEGO
REDAKCJA: JÓZEF HADUCH, KINGA BURAS, BARBARA MORAWSKA-NOWAK
SKŁAD: KATARZYNA ŚLEDZ

ADRES REDAKCJI: UL. KONARSKIEGO 21/5, 30-049 KRAKÓW ♦ E-MAIL: PRACOWNIA@PTT.ORG.PL ♦ TEL.: 12 634-05-89

WERSJA ELEKTRONICZNA „CO SŁYCHAĆ?” JEST DOSTĘPNA NA STRONIE: [HTTP://WWW.PTT.ORG.PL](http://www.ptt.org.pl)